

ПРОФІЛАКТИКА НАСИЛЬНИЦЬКИХ ТА АГРЕСИВНИХ ФОРМ ПОВЕДІНКИ СЕРЕД МОЛОДІ

Затєєва А. О.

студентка 2 курсу, ОР бакалавр
спеціальність 231 «Соціальна робота», ФПСР

Керівник: Кулава К. О.

доктор філософії в галузі 231 Соціальна робота, доцент
кафедри соціальної роботи ФПСР

Молодь, яка перебуває у періоді активного становлення своєї особистості, часто зазнає впливу різноманітних факторів, які можуть вплинути на її поведінку. Насильство та агресія стають одними з найбільш небезпечних факторів, оскільки вони не лише шкодять самим молодим людям, а й можуть мати серйозні наслідки для їхнього оточення та суспільства в цілому. Згідно з статистичними даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, що вказують на щорічні зіткнення мільйонів людей з проявами агресивної поведінки. Близько 200 000 підлітків та молодих людей віком 10-29 років, гинуть внаслідок насильства [1]. За даними Державної служби статистики 40% молодих людей віком 18-24 роки в Україні стикалися з насильством у різних проявах протягом свого життя [2].

Актуальність дослідження полягає у вирішенні важливих проблем, пов'язаних з насильством та агресією серед молоді, що становить загрозу як для індивідуального благополуччя, так і для стабільності суспільства в цілому. Розуміння причин і умов, що сприяють появі цих негативних явищ, є важливим для розробки ефективних стратегій профілактики та реагування на них. Дослідження в цій області дозволяє виявити ключові фактори ризику, а також ідентифікувати успішні методи і програми, спрямовані на зменшення насильства та агресії серед молоді.

Метою дослідження є розкрити види насилля, підкреслити форми поведінки з якими молодь стикається у своєму житті та професійній діяльності та допомогою чого можна скорегувати прояви агресивної поведінки серед молоді та яким чином запобігти насиллю на початкових етапах.

Насильницька та агресивна поведінка серед молоді визначається як будь-яка форма поведінки, яка спрямована на завдання шкоди, спричинення травм або насильства, або проявляється у формі ворожості, грубості, нападу або контролю над іншими особами. Ці форми поведінки можуть виявлятися у різних сферах життя, включаючи сімейне оточення, шкільну або навчальну середу, а також взаємодію з ровесниками та суспільним середовищем.

Насильницька поведінка може включати в себе фізичне насильство (наприклад, бійки, побиття), вербальне насильство (напади, загрози, образи), психологічне насильство (помста, інтимне тероризування, контроль), а також емоційне насильство (зневажливі коментарі, ізоляція, маніпуляція).

Наслідки застосування до людини такого впливу включають фізичні травми, емоційні розлади, суїцидальні думки та аутоагресивну поведінку, соціальну ізоляцію, проблеми з навчанням, роботою, а в подальшому зниження

її репутації, статусу та загалом продуктивності в суспільстві. Фактори ризику включають бідність, насильство в сім'ї, зловживання психоактивними речовинами та вплив пропаганди насильства в ЗМІ, яскравим прикладом такої пропаганди є телеканал СТБ, де практично кожна друга програма пропагує насилля у різних формах. На думку дослідників Дорожко І. та Левченко К. основними причинами булінгу в учнівському та студентському колективі є:

- вплив середовища (дорослих, таких як вчителі, викладачі, керівники, батьки та друзі чи знайомі);
- особливості поведінки (характер, власні очікування, цінності та бачення картини світу).
- фізичні особливості —(наявність особливостей зовнішності, інвалідності, нерівномірний ріст після початку пубертату).

У соціальному середовищі учнівська та студентська молодь невід'ємно знаходиться у закладах освіти, що, зазвичай, є основним середовищем де вони реалізують себе. Саме тут надзвичайно важливою є співпраця та налагодження відносин між адміністрацією цих закладів, педагогами, соціальними педагогами, практичними психологами та іншими учасниками освітнього процесу; також батьками або членами сім'ї осіб, які знаходяться в групі ризику або були жертвами булінгу. Саме близьке оточення повинно бути проінформоване про небезпеку та спрямувати ресурси для покращення взаємин. Таким чином, під час консультування завданням, соціального педагога, психолога або представника адміністрації закладу є збір та аналіз усіх необхідних даних про членів сім'ї; залучення їх до співпраці, задля вирішення проблеми; створення та підтримка відкритих стосунків між закладом та сім'єю[2].

Співпраця з сім'єю, залучення близьких до протидії насиллю та агресивній поведінці серед молоді в закладах

освіти включає: емоційну підтримку, визначення та нормалізація почуттів, таких як гнів, страх, відчуття безпорадності та занепокоєння; зниження стресу.

Фахівцю необхідно сприяти вільному виявленню почуттів та емоцій, оцінці потреб та очікувань, а також мотивувати осіб які так чи інакше зіткнулись з насиллям знаходити рішення та створювати стратегію дій самостійно; інформувати про політику закладу чи установи щодо появи булінгу, профілактики та моніторингу проблем; прийняти та підвищити роль батьків у захисті прав своїх дітей; сприяти розвитку ініціатив щодо попередження та подолання булінгу серед молоді; інформувати батьків про всі дії закладу освіти щодо вирішення проблемних ситуацій, а також про додаткові дії, які тому що особливості сімей

Оскільки особливості сімейного спілкування можуть сприяти як булінгу, так і віктимізації, важливо, щоб близькі були проінформовані про ризики до яких схильний наш клієнт. Також обов'язковим є перевірка міжособистісних стосунків, задля виключення домашнього насилля, як фактору. Допомога в уникненні конфліктів та пропрацювання проблем у сімейному спілкуванні за допомогою тематичних батьківських зборів у школах, тренінгів та семінарів, психодіагностичних досліджень, онлайн лекції, групові та індивідуальні консультації, круглі столи, підтримка самоосвіти та ознайомлення з науковою літературою.

Напрямки профілактики насильства та агресії серед молоді можуть включати в себе різноманітні заходи, такі як психологічна підтримка, тренінги з розвитку міжособистісних навичок, освітні кампанії та соціально-педагогічні програми. Важливою складовою таких заходів є не лише надання молоді необхідних знань та навичок, але й створення сприятливого середовища, де вони можуть почувати себе підтриманими та зрозумілими.

Таким чином, профілактика насильницьких та агресивних форм поведінки серед молоді вимагає комплексного підходу та спільних зусиль усіх галузей суспільства. Лише завдяки спільним діям можна забезпечити безпеку та добробут молодого покоління, а також зміцнити соціальну гармонію та стабільність у суспільстві в цілому."

Література

1. Булінг та кібербулінг у підлітковому середовищі
Статистичні дані щодо булінгу серед підлітків України.
UNISEF Ukraine. URL:
<https://www.unicef.org/ukraine/bullying-cyberbylling-teens-Ukraine> (дата звернення: 15.04.2024).
2. Дорожко І. І., Малихіна О. Є., Туріщева Л. В.
Насильство. Булінг. Проблема в запитаннях та відповідях.
Харків: ВГ «Основа», 2019. 144 с.
3. Статистичні дані Всесвітньої організації охорони
здоров'я, щодо превенції агресивної поведінки URL:
<https://www.who.int/teams/social-determinants-of-health/violence-prevention>(дата звернення:15.04.2024).
4. Статистичні дані Державної служби статистики
URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення:15.04.2024).